Valiokunnan lausunto PeVL 23/2016 vp– HE 66/2016 vp

Perustuslakivaliokunta

Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi yliopistolain ja ammattikorkeakoululain muuttamisesta

Sivistysvaliokunnalle

JOHDANTO

Vireilletulo

Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi yliopistolain ja ammattikorkeakoululain muuttamisesta (HE 66/2016 vp): Asia on saapunut perustuslakivaliokuntaan lausunnon antamista varten. Lausunto on annettava sivistysvaliokunnalle.

Asiantuntijat

Valiokunta on kuullut:
- hallitusneuvos Immo Aakkula, opetus- ja kulttuuriministeriö
- professori (emeritus) Tarmo Miettinen
- professori (emeritus) Teuvo Pohjolainen

HALLITUKSEN ESITYS

Esityksessä ehdotetaan muutettaviksi yliopistolakia ja ammattikorkeakoululakia.

Esityksen säätämisjärjestysperusteluissa ehdotettua sääntelyä on tarkasteltu perustuslain 16 §:n 3 momentissa turvatun tieteen, taiteen ja ylimmän opetuksen vapauden, 123 §:n 1 momentissa turvatun yliopiston itsehallinnon ja 124 §:n hallintotehtävän antamista muulle kuin viranomaiselle koskevan säännöksen kannalta.

Lakiehdotukset voidaan hallituksen käsityksen mukaan käsitellä tavallisen lain säätämisjärjestyksessä.

Lait on tarkoitettu tulemaan voimaan 1 päivänä elokuuta 2016.

Valmis
5.0

Valiokunnan lausunto PeVL 23/2016 vp

VALIOKUNNAN PERUSTELUT

Esityksessä ehdotetaan muutettaviksi yliopistolakia ja ammattikorkeakoululakia siten, että korkeakoulut voisivat omalla päätöksellään järjestää tutkintoihinsa sisältyvän kielten ja viestinnän opetuksen yhdessä tai hankkia opetuksen toiselta yliopistolta tai ammattikorkeakoululta. Korkeakoululla olisi näin toimiessaan oikeus luopua osittain tai kokonaan itse antamasta tutkintoon kuuluvan kielten ja viestinnän opetusta. Ehdotus ei koske kielitieteiden eikä viestinnän alan tutkintoihin johtavaa opetusta. Esityksen tavoitteena on korkeakoulujärjestelmän ja tutkimustoiminnan kustannustehokkuuden parantaminen sallimalla korkeakoulujen tiivistää yhteistyötään kielikoulutuksessa.

Perustuslain 123 §:n 1 momentin mukaan yliopistoilla on itsehallinto sen mukaan kuin lailla tarkemmin säädetään. Perustuslakivaliokunnan kannanottojen mukaan lailla on tämän vuoksi säädettävä muun muassa yliopistojen tehtävistä, hallintoelimistä sekä niiden kokoonpanosta ja keskinäisistä suhteista, muutoksenhausta eri hallintoelinten päätöksiin samoin kuin yliopistojen kielisuhteista (ks. PeVL 11/2009 vp, s. 2/I—II ja siinä viitatut lausunnot). Yliopistojen itsehallinnon sisältöä ja ulottuvuuksia määrittelee myös perustuslain 16 §:n 3 momentti, jonka mukaan tieteen, taiteen ja ylimmän opetuksen vapaus on turvattu.

Arvioitavana olevassa hallituksen esityksessä yliopistoille ehdotetaan annettavaksi mahdollisuus järjestää niiden koulutusvastuuseen kuuluvaa kielten ja viestinnän opetusta hankkimalla opetusta suoraan toiselta yliopistolta tai ammattikorkeakoululta luopuen samalla itse jonkin tutkinnon pakollisen osan opetuksesta. Tähän ei kuitenkaan olisi velvollisuutta. Yhteistyön vaatimat päätökset tekisi ja niistä vastaisi kussakin yliopistossa yliopiston johtosäännön ja yliopistolain mukainen toimielin. Esityksellä ei siten puututtaisi yliopiston sisäiseen päätöksentekoon eikä siirrettäisi päätöksentekoon liittyvää toimivaltaa yliopiston ulkopuolelle. Myös vastuu opetussisällöstä ja koulutuksen tavoitteiden saavuttamisesta on viime kädessä tutkinnon myöntävällä korkeakoululla.

Perustuslakivaliokunnan mielestä lakiehdotuksen tavoitteet ovat hyväksyttäviä eikä ehdotettu toimintavapautta lisäävä sääntely ole ongelmallisessa suhteessa edellä mainittuihin valtiosääntöisiin näkökohtiin.

VALIOKUNNAN PÄÄTÖSESITYS

Perustuslakivaliokunta esittää,

että lakiehdotukset voidaan käsitellä tavallisen lain säätämisjärjestyksessä.

Helsingissä 25.5.2016

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

puheenjohtaja Annika Lapintie vas

jäsen Simon Elo ps
jäsen Hannu Hoskonen kesk
jäsen Antti Häkkänen kok
jäsen Ilkka Kantola sd
jäsen Kimmo Kivelä ps
jäsen Antti Kurvinen kesk
jäsen Jaana Laitinen-Pesola kok
jäsen Leena Meri ps
jäsen Ulla Parviainen kesk
jäsen Wille Rydman kok
jäsen Ville Skinnari sd

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Mikael Koillinen